

OP WANDEL IN SINT-PIETERS-KAPELLE

VOOR JE ERAAN BEGINT

Deze wandeling loopt gedeeltelijk langs onverharde wegen, dus bij recente regenval zijn aangepast schoeisel en kledij aangeraden. De wandeling is niet geschikt voor buggy's en rolstoelen.

Sommige stukken lopen langs wandelknooppunten, en daar maken we dan ook handig gebruik van, maar dat is niet het geval voor het hele traject. Lees dus aandachtig de aanwijzingen.

Wees vriendelijk voor de natuur die je op je pad tegenkomt.

De wandeling is ongeveer 5 km lang.

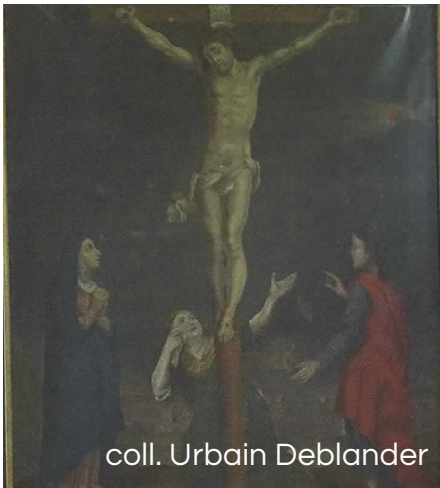
Je volgt de wandeling aan de hand van deze tekst en achter de links schuilen extra audiofragmenten.

Veel plezier!

We starten de wandeling op de hoek van de Brikstraat en de Geraardsbergsestraat. Voor de kerk zien we de 'champetter', een man in uniform met kepie. Hij staat op zijn roepsteen; dat was een grote steen van waarop de champetter of belleman na de zondagsmis belangrijke berichten meedeelde. Verkopen, overlijdens, misdrijven, verplichtingen en andere gemeentelijke nieuwtjes riep hij luidkeels naar de kerkgangers. Hij sloot steevast af met de woorden 'Men zegge het voort...'. Het standbeeld is gemaakt door de Hernse Christa Allaert en het verbeeldt Petrus Ferbiest, de laatste champetter. Deze man heeft meer dan zijn steentje in de rivier van zijn dorp verlegd, maar daarover straks meer. Achter het standbeeld kan je het gedicht lezen dat Maurits van Liedekerke maakte en voorlas tijdens de inhuldiging van het beeld in 2009. Men zegge het voort....

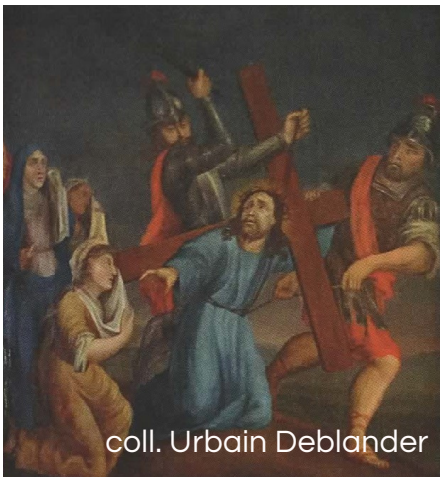
Klik [hier](#) om 'de champetter' aan het werk te horen.

coll. Urbain Deblander

twee staties van
de kruisweg van Meunier

coll. Urbain Deblander

De Sint-Pieterskerk is gewijd aan de Heilige Petrus en is een mengeling van verschillende bouwstijlen. Door meerdere verbouwingen in andere tijdvakken herken je zowel romaanse, laatgotische, classicistische als neogotische invloeden. Jammer dat de kerk niet altijd open is, want het interieur is zowaar nog imposanter. De kerk herbergt onder andere een merkwaardige gepolychromeerde piëta, een beeld waar de dode Christus vergezeld wordt door engelen of door zijn treurende moeder Maria. Het centrale altaarschilderij 'Het laatste avondmaal' is van de hand van Otto Van Veen, de laatste leermeester van Peter Paul Rubens.

Het pronkstuk van de kerk is echter zonder twijfel de geschilderde kruisweg van Constantin Meunier. Pastoor Dominique André bestelde het werk en moest drie jaar wachten om het voltooid te zien. Meunier was een kunstschilder die na een periode van hoofdzakelijk religieuze thema's overging naar werk met een meer maatschappelijke inslag. Dat laatste trok hij door in zijn beeldhouwwerken, die vaak het arbeidersproletariaat uitbeeldden, en waarmee Meunier ook zijn grootste bekendheid verwierf. De oudere generatie herinnert zich zeker en vast nog de halve frankskes met op de kopzijde een mijnwerkershoofd, ook dat is van de hand van Meunier.

Met onze rug naar de kerk volgen we de Geraardsbergsestraat naar rechts, tot net na huisnummer 27 aan onze rechterkant.

©David Poket

Hier staat een prachtige, alleenstaande kapel van Carolus De Mol. Dit bouwwerk uit 1831 is beladen met gruwelijke doodsmotieven, spaden, schedels en ongedierte. Het opschrift is in twee talen geschreven, niet ongevoen voor die tijd en voor een plek langs de taalgrens.

©David Poket

Na huisnummer 35 gaan we de veldbaan rechtsaf, knooppunt 413 volgend.

We zien al snel de 'Dulle Griet'. Neen, geen boze vrouw maar één van de vier landschapskubussen die Herne rijk is. Dit exemplaar is genoemd naar één van Bruegels bekendste schilderijen. Alle kubussen in Herne verwijzen trouwens naar Bruegel, en de locaties waar ze staan zijn ook telkens schilderachtig. Daarenboven staat er een extra kubus aan de inkom van het Dominicanessenklooster, als uitnodiging om dit gemeenschapscentrum te betreden.

De kubussen symboliseren de solidariteit tussen de woonkernen van ons 'Groen Kwadrant' en zijn een realisatie van (H)echt Herne, een groep geëngageerde inwoners uit de gemeente.

We vervolgen het karrespoor en gaan beneden aan de straat linksaf. Ongeveer 400m verder, aan huisnummer 31, nemen we de Lookaitse rechtsaf en volgen we knooppunt 414.

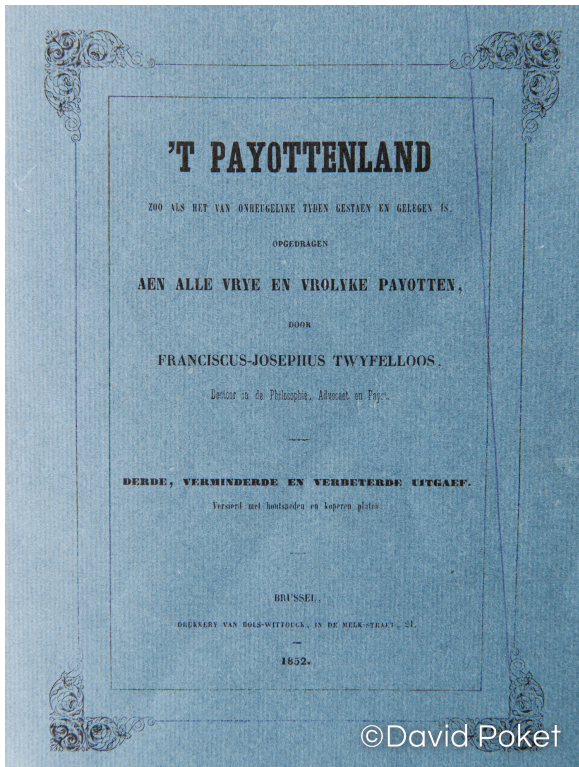
Dalend langs het Honscallebeekje bemerken we in de verte reeds de hoeve Honscalle, waarvan de geschiedenis terug gaat tot de 17e eeuw. De gesloten vierkantshoeve, met inbegrip van de langschuur, het woonhuis, de ommuurde moestuin, het bakhuis en de aangrenzende weidepercelen is een beschermd monument. Op de hoeve staan de letters JBVHRW die verwijzen naar de eerste eigenaar, Jean Baptist Vanderherreweghen.

Aan de hoeve gaan we rechts tot aan de Markstraat die we rechts volgen, via knooppunt 40.

De benaming Pajottenland dateert uit 1845. De Lennikse advocaat Frans-Jozef De Gronckel (foto hiernaast) gebruikte, onder de schuilnaam Franciscus Josephus Twyfelloos, de woorden Payot en Payottenland voor het eerst in een historisch verhaal over zijn geboortestreek. Mogelijk gebruikte hij de naam gewoon als een goedbedoelde grap, en wist hij niet dat zijn grapje zo lang en zo sterk zou doorwerken. Pajottenland en Pajotten zijn nu klinkende termen die trots en identiteit oproepen.

Toen Twyfelloos zijn ludieke geschrift "'t Payottenland, zoo als het van onheuglyke tyden gestaen en gelegen is" uitbracht, maakte Sint-Pieters-Kapelle nog geen deel uit van de streek die hij beschreef. Tot 1963 behoorde de gemeente toe aan de provincie Henegouwen. Pas vanaf dan viel Sint-Pieters-Kapelle onder Brabant, later Vlaams-Brabant.

De reden waarom het dorp van een Waalse naar een Vlaamse provincie werd overgeheveld ligt grotendeels bij het optreden van... champetter Petrus Ferbiest bij de talentelling van 1947. De talentelling was een onderdeel van de tienjaarlijkse volkstelling die in België werd gehouden vanaf 1846. Bedoeling ervan was om in het meertalige België na te gaan waar en door hoeveel mensen welke taal gesproken werd.

Tijdens de telling van 1947 was het de taak van de champetter om bij de inwoners te noteren welke taal zij spraken. Petrus was gekend als Vlaamsgezinde en hij durfde al een keertje meer het Vlaamse vakje aankruisen dan dat in werkelijkheid moest. We kunnen dus stellen dat Petrus Ferbiest voor een deel Sint-Pieters-Kapelle heeft gevrijwaard van faciliteiten. Men zegge het voort....

Net voor wandelknooppunt 40 zien we links het oude gemeentehuis.

Tot 1977 was Sint-Pieters-Kapelle dus een onafhankelijke gemeente. Daarna werd ze een deelgemeente van Herne. Achter het oude gemeentehuis ligt de polyvalente zaal. Samen met het Dominicanessenklooster vormt ze het door Vlaanderen erkende gemeenschapscentrum van Herne. Al jaren is de zaal een ontmoetingsplaats voor lokale verenigingen. Onder haar dak hebben al onnoemelijk veel eefstijnen en feestelijkheden plaatsgevonden.

Het is ook de thuishaven van de Koninklijke Fanfare Sint-Pieters-Herleving. Ze zag het licht net na de WO I en de muzikanten zorgden met kermissen en bals inderdaad voor welgekomen herleving. Maar het zou geen boeiend verhaal geworden zijn mocht na een jaar of drie een deel van de fanfare zich niet afgescheurd hebben en op zichzelf begonnen zijn onder de naam Sint-Pieters-Herleving...

Het werd een soap met spanningen, rivaliteit, dorpspolitiek die meespeelt (al was dat geen muziek), tekort aan muzikanten en dus allesbehalve herleving. Tot september 1989 en de vergadering van de laatste kans. Slechts vier muzikanten verschenen op het appel. Eén van hen was Mark Janquart, die vanaf 1989 de voorzitter zou zijn van een alsmaar bruisendere muziekvereniging, die met terechte trots en veel plezier haar 100ste verjaardag in 2019 vierde met een memorabel feestjaar.

Aan knooppunt 40 volgen we links het klein veldwegje, we volgen even knooppunt 45.

Hier passeren we de 'wippewei'. Van maart tot september is de wei de thuishaven van de 'Koninklijke Schuttersgilde Sint Peeters Gulde Ter Waerden'. Het is onduidelijk wanneer de gilde is gesticht, men schat begin 16e eeuw. De oudste schuttersgilden vonden hun oorsprong in steden en vrijheden, waar ze het nobele doel hadden om het leven van de zwakkere inwoners, geestelijken, vrouwen en kinderen te beschermen.

Anno 21ste eeuw neemt de gilde uiteraard de taak op zich om een volkssport met een bijzonder rijke traditie in ere te houden. Een staande wip is tussen 25 en 30 meter hoog. Er wordt geschoten naar de hoofdvogel, zijvogels, kallen en kleine vogels, elk met hun eigen waarde. De winnaar is hij die het meeste punten verzamelt.

Eens per jaar wedijveren de leden van éézelfde maatschappij, sector of streek voor de titel van 'koning'. Bij deze koningsschieting wordt enkel naar de hoofdvogel geschoten. Alle schutters komen aan beurt, wie het eerst de hoofdvogel afschiet mag het hele jaar met de koninklijke titel pronken. En zo'n koning mag gezien worden: hij draagt een kazuifel, waarop de glimmende 'breuk' prachtig uitkomt. Die breuk is een grote, zeer kunstig gesmede en versierde halsketting, meestal uit zilver. Elke schuttersgilde bezit haar eigen unieke juweel. Merkwaardig voor de gilde van Sint-Pieters-Kapelle is dat ze zomaar even vijf identieke breuken in bezit zou gehad hebben. Eén ervan is nog steeds in het bezit van de gilde, twee zijn in privébezit en de twee andere kan men nog terugvinden in musea.

Klik [hier](#) om een verhaal over de gilde te horen.

Aan het einde van het baantje volgen we knooppunt 45 niet meer en gaan we rechts de asfaltbaan op. We steken de straat over en nemen het smalle asfaltwegje naast huisnummer 13 tot we de Driekapellenstraat rechts oplopen.

De straatnaam verradt het al, hier bevonden zich vroeger wel degelijk drie kapellen, die intussen jammer genoeg verdwenen zijn. Ter vervanging staat er nu een blokkapel met drie nissen. De houten beelden stellen de Heilige Maria, Sint-Pieter en de Sint-Pieterskerk voor, het zijn werken van de in Sint-Pieters-Kapelle geboren en getogen kunstenaar Roger Schrije.

Voor de enthousiaste wandelaar met een goed geheugen: Roger Schrije was ook de maker van het Kartuizerbeeld in Herne centrum, het chirobeeldje aan de kerk van Kokejane en de zonnwijzer op het rondpunt in Kokejane.

Klik [hier](#) om een verhaal over de kapelletjes te horen.

Wanneer we nu de helling oplopen, bereiken we het einde van de wandeling.

Er is nog zo veel meer dat Sint-Pieters-Kapelle maakt tot een unieke en authentieke gemeente waar het zalig leven en vertoeven is.

Door onze 'kasjkes' wandelen is niet alleen gezonde beweging in de buitenlucht, het is ook een beetje lezen in de boeiende verhalen van de geschiedenis.

© Chris Noerens

Deze wandeling werd samengesteld door Benny Volckaert.

De audiofragmenten werden voorzien door Hanne Volckaert.

Foto's werden aangebracht door Chris Noerens, David Poket, Urbain Deblander, Andreas Masiuskring en Peter Ferbiest.

Hopelijk heb je genoten van de wandeling.

Deel ze gerust!

Of zoals de champetter zou zeggen: Men zegge het voort.

Met dank aan Frank Nevens, Peter Ferbiest, Stefaan Albrecht en Urbain Deblander.

© Chris Noerens